

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta ta' l-4 ta' Ottubru, 2010

Citazzjoni Numru. 761/2008

Joseph Mifsud

-vs-

Grazio *sive* Horace u Ruth konjuġi Scicluna

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ipprezentat fl-24 ta' Lulju 2008 li permezz tiegħu l-attur ippremetta:

Illi huwa proprjetarju u jgħix fil-fond 25 "Mon Cheri" Triq iż-Żugraga, B'Kara, liema fond jgawdi minn ġnien.

Illi l-intimati jgħixu maġenb l-esponent, fil-fond meżżanin mibni fuq Plot 19 u jissemma "Casa Nostra", Triq iż-Żugraga, B'Kara u *stante* li l-intimata tiġi bint l-esponent, kien inħoloq aċċess permezz ta' taraġ temporanju tal-injam minn ġol-fond tal-intimati għall-konvenjenza għall-

Kopja Informali ta' Sentenza

ġnien tal-esponent sabiex ikun aktar faċli l-aċċess tal-ġenituri għall-ulied u viċi-versa.

Illi riċentement inqala' dissidju familjari.

Illi fil-bidu ta' Lulju 2008, mingħajr il-kunsens tal-esponent, anzi b'mod vjolent u klandestin, l-intimati għalqu bil-ġebel aċċess b'arkata fil-ġnien kollu tiegħu kif kellu qabel, anzi b'mod li l-ġnien inqasam u l-esponent ġie eskluż mill-parti fejn hemm it-taraġ tal-injam imsemmi, sabiex b'hekk ġie kommess spoll fil-konfront tal-esponent.

Jgħidu għalhekk l-intimati għaliex din il-Qorti m'għandhiex:

1. Tiddikjara li ġie kommess spoll fil-konfront tal-esponent kif intqal u għar-raġunijiet fuq imsemmija;
2. Tordna li jsiru dawk ix-xogħlijiet kollha neċessarji mill-intimati okkorrendo bl-opra ta' periti nominandi sabiex fi żmien qasir u perentorju l-esponent jiġi riprestinat fil-pussess sħiħ tal-ġnien tiegħu.
3. Fin-nuqqas li l-intimati jotteporawa ruħhom mal-ordni tal-Qorti imsemmija, tawtorizza lill-esponenti sabiex jeseġwixxi huwa x-xogħlijiet meħtieġa kif intqal fuq u għar-raġunijiet fuq premissi, a spejjeż tal-intimati.

Bl-ispejjeż tal-intimati li jibqgħu ingunti għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa tal-attur u l-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenuti, ippreżentata fit-12 ta' Novembru 2008, li permezz tagħha eċċepew:

1. Illi t-talbiet tar-rikorrenti huma infondati fil-fatt u fid-dritt, *stante* illi l-esponenti ma wettqu l-ebda spoll, *stante* li r-rikorrenti qatt ma kellu pussess effettiv ta' arkata fil-ġnien in kwistjoni, *stante* illi qatt ma uża tali aċċess minn mindu inbena r-residenza tal-intimati.

Kopja Informali ta' Sentenza

2. Illi r-rikorrenti m'għandu l-ebda dritt ta' aċċess fil-proprjeta' tal-intimati, kif indikat fil-kuntratt pubbliku tat-22 ta' Jannar 1997 fl-atti tan-Nutar Patrick Critien (Dok A).

3. Illi mingħajr preġudizzju, għas-suespost l-intimati, għalqu l-aċċess, wara li r-rikorrenti ħoloq numru ta' incidenti serji, fejn saħansitra hedded lill-intimati u t-fal tagħhom li kien se jisparalhom b'senter. B'hekk sabiex jiproteġu lilhom infushom minn dan il-perikolu ma kellhom l-ebda għażla ħlief li jieħdu l-miżuri hekk neċessarji u opportuni sabiex ir-rikorrenti ma avviciñahomx;

4. Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa tal-konvenut u l-lista tax-xhieda.

Rat l-affidavits tal-partijiet;

Rat id-digriet tagħha tal-25 ta' Novembru 2009 li permezz tiegħu gie nominat l-A.I.C. David Pace bħala espert tekniku; rat ukoll ir-relazzjoni tiegħu debitament maħlufa fis-seduta tat-28 ta' Ġunju 2010;

Rat l-atti proċesswali u l-verbal tas-seduta tal-5 ta' Lulju 2010 li permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza;

Ikkunsidrat;

Illi kif jidher ċar mir-rikors promotur din hija kawża ta' spoll. L-attur qed isostni illi l-konvenuti kkomettew dan l-ispoll billi għalqu passaġġ li kien hemm fil-ħajt diviżorju bejn il-partijiet; il-fatti huma spjegati tajjeb fir-rikors promotur. Kif hu magħruf huma tlieta l-elementi rikjesti biex azzjoni ta' spoll tirnexxi, u ċjoe':

1. il-pussess;

2. l-azzjoni spoljattiva li tkun saret bil-moħbi jew kontra l-volonta' tal-attur; u

3. li l-azzjoni issir fi żmien xahrejn minn meta jkun seħħ l-ispoll.

Illi l-konvenuti qed jiċċdu li l-attur kellu l-pussess kif qed jallega hu; illi l-istess attur m'għandu ebda dritt ta' aċċess fuq il-propjeta' tagħhom u illi huma fil-fatt għalqu l-bieb wara diversi nċidenti li qanqal l-attur stess biex jiproteġu lilhom infushom.

Illi fil-fehma tal-Qorti għalhekk il-kwistjoni prinċipali f'din il-kawża hija jekk l-attur kellux il-pussess rikjest mill-liġi għaliex il-konvenut stess ammetta fl-affidavit tiegħu illi hu għalaq il-bieb li kien hemm għas-sigurta' tiegħu u tal-familja tiegħu. Fil-fatt anke l-perit tekniku kkonkluda li l-ħnejja ġiet imbarrata riċentement. Ikkonkluda wkoll pero' illi l-propjeta' immedjatament wara l-ħajt hija tal-konvenuti.

Illi fis-sentenza “**Delia vs Schembri**” (Prim' Awla – 4 ta' Frar 1958) ġie ritenut illi:

“L-azzjoni ta' spoll isservi biex tiproteġi l-pussess, ikun x'ikun li jiġi vjolentement jew okkultament meħuda mingħand il-possessur jew detentur u ġie deċiż kemm-il darba li tapplika wkoll għat-tutela tal-kważi pussess tad-drittijiet legali u hija inerenti għall-fatt ta' min b'awtorita' privata jagħmel għad-dannu ta' terza persuna att li għalkemm jista' jkollu dritt għalih ma jistax jeżerċitah mingħajr intervent tal-Qorti.”

Illi fi kliem **Pacifici Mazzoni** spoll vjolent huwa “*qualunque atto arbitrario che per forza privata si compia contro la volontarieta' dello spogliato*”. (Vol III Sez. 52).

Illi kif ġie ritenut fil-kawża “**Margherita Fenech vs Pawla Zammit**” deċiża fit-12 ta' April 1958:

“L-actio spolii hija radikata pjuttost fuq l-esiġenzi ta' utilita' soċjali milli fuq il-prinċipju assolut ta' ġustizzja hija eminentement intiża l-protezzjoni ta' kwalunkwe pussess u jiġi impedut liċ-ċittadin privat li jieħu l-liġi f'idejh; b'mod li

I-fini tagħha huwa dak li jiġi restawrat l-istat tal-pussess li jkun ġie skonvolt jew turbat.”

Illi kif ukoll ġie ritenut:

*“Kif kellha okkażjoni tesprimi ruħha l-Onorabbli Qorti tal-Appell, l-indaġini li trid issir hija waħda limitatissima, rigoruża u skarna u ma tinsab f'ebda leġislazzjoni oħra u kompliet tgħid illi għalhekk indaġinijiet ibbażati fuq x'jgħidu u ma jgħidux ġuristi u awturi Franciżi u Taljani huwa għal kollox irrilevanti u inapplikabbli fil-kuntest tal-ordinament ġuridiku tagħna – Appell Ċivili – “**Cardona vs Tabone**” – deċiż fid-9 ta' Marzu 1992).*

Illi l-attur fl-affidavit tiegħu qal li huwa kien issuġġerixxa illi l-konvenuti jiftħu bieb fuq wara tal-post tagħhom *“biex ikun hemm aċċess komdu bejn iż-żewġ proprjetajiet u b'hekk huma setgħu jinżlu għandna u marti partikolarment setgħet titla' tgħin lil bintha kif inkun hemm bżonn”*. Il-konvenut da parti tiegħu qal li l-attur kien ilu ma jagħmel użu mill-passaġġ għal dawn l-añhar ħames snin. Dan il-punt ma ġiex kontestat għaliex il-partijiet ma ġewx kontro-eżaminati. Dan ifisser fil-fehma tal-Qorti li mhux minnu kif qed isostni l-attur illi huwa kellu xi pussess tal-passaġġ għaliex in effetti kienu martu (li mhix parti fil-kawża, jidher fil-fatt li hemm inkwiet bejniethom u kien dan li wassal għad-diżgwid bejn il-partijiet) u l-konvenut stess li kienu jagħmlu użu minnu; allura ma kien hemm ebda pussess da parti tal-attur, liema pussess huma rekwizit prinċipali għal **actio spoli**. Jidher ukoll li dak li kien hemm bejn il-partijiet kien mera tolleranza biex il-konvenuta seta' jkollha l-għajnuna ta' ommha; u għalkemm m'hemmx konkordanza assoluta fir-rigward, mera tolleranza ġiet imfissra li ma tissodisfax ir-rekwizit tal-pussess bħala element ta' spoll. (“**Schembri vs Borg**”, Prim' Awla)

Illi barra minn dan jirriżulta mill-provi illi l-ħajt li ġie magħluq għal kollox huwa ħajt diviżorju u l-liġi tagħti poter lill-proprjetarju li jtella' dan il-ħajt, u dan naturalment independentement mill-volonta' tal-proprjetarju tan-naħa l-oħra. Il-Qrati tagħna kellhom okkażjoni jiddikjaraw illi għal din ir-raġuni, il-kostruzzjoni ta' ħajt diviżorju qatt ma tista'

Kopja Informali ta' Sentenza

tammonta għal spoll; għalhekk anke kostruzzjoni parzjali b'hal ma sar fil-każ in eżami ma jistax jammonta għal spoll.

Għal dawn il-motivi l-Qorti tiddeċiedi din il-kawża billi tilqa' l-ewwel eċċezzjoni tal-konvenuti u tiċhad it-talbiet attriċi bl-ispejjeż kontra l-istess attur.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----